

Łódź, 08.05. 2015 r.

Recenzja

pracy doktorskiej lek. Anny Jalochy-Kaczki pt. „Porównanie stymulacji kalorycznej wodnej i powietrznej w badaniu wideonystagmograficznym,,

Próbe kaloryczną powszechnie uważa się za tzw. złoty standard w ocenie symetrii reakcji błędników w oparciu o badanie odruchu przedsionkowo-okoruchowego, gdyż jako jedyna pozwala na oddzielną stymulację błędnika ucha prawego i lewego.

W klasycznym teście opracowanym przez Fitzgeralda i Hallpike używana jest woda o temperaturach 30 i 44 °C, jednakże z uwagi na ograniczenia tego sposobu w przypadkach perforacji błony bębenkowej lub stanów po operacjach ucha środkowego stymulacja wodna musi być zastąpiona powietrzną.

Kompatybilność obydwu metod nie jest do końca potwierdzona, stąd dobrze się stało, że Doktorantka zajęła się - zapewne z inspiracji swego Promotora, wybitnego polskiego otoneurologa - badaniami nad ich porównaniem.

Przedłożona do recenzji praca liczy 80 stron maszynopisu, w tym 7 rycin, 15 tabel i zawierający 98 pozycji spisu piśmiennictwa.

W syntetycznie ujętym wstępie przypomniane są podstawy anatomii i fizjologii układu równowagi, definicje i klasyfikację zawrotów głowy, ich epidemiologia, charakterystyka oczopląsu, metodyka i interpretacja testów kalorycznych i na końcu rejestracja i analiza reakcji oczopląsowych przy użyciu wideonystagmografii.

Realizując określone w tytule cele pracy Autorka objęła badaniami 51 chorych hospitalizowanych w Klinice, w której pracuje, przebywających tam z powodu zawrotów głowy zdiagnozowanych jako typu obwodowego i/lub mieszanego oraz grupę kontrolną 51 zdrowych osób bez zawrotów.

U wszystkich - po badaniu otolaryngologicznym i otoneurologicznym - wykonywała próby kaloryczne, posługując się kalorymetrem wodnym i powietrznym z temperaturami stymulacji 30 i 44 °C odpowiednio w ciągu 30 i 45 sek.

Indukowany w ten sposób oczopląs rejestrowała za pomocą skomputeryzowanego wideonystagmografu Synapsis, którego oprogramowanie umożliwiało analizę poszczególnych parametrów reakcji tj. prędkości kątowej wolnej fazy, częstotliwości oczopląsu, deficytu przedsionkowego, przewagi kierunkowej względnej i bezwzględnej i pobudliwości.

Wyniki badań poddane starannej weryfikacji statystycznej przedstawione są w czytelnych tabelach i rycinach, osobno dla grupy chorych z zawrotami głowy i zdrowych, oddzielnie dla mężczyzn i kobiet, ilustrujących rezultaty stymulacji kalorycznej obydwoma metodami jak też porównawcze zestawienie analiz ocenianych parametrów objętych badaniem grup.

W obu badanych grupach stwierdzono istotną statystycznie różnicę wartości prędkości kątowej wolnej fazy oczopląsu, jego częstotliwości i pobudliwości w zależności od rodzaju stymulacji z wyraźnym obniżeniem reakcji w przypadku próby kalorycznej z użyciem powietrza.

Różnica taka nie występowała natomiast dla deficytu przedsionkowego i przewagi kierunkowej.

Wykazana w badaniach słabsza reakcja narządu przedsionkowego na bodziec powietrzny w porównaniu z silniejszą odpowiedzią na stymulację wodną konfrontowana jest przez Doktorantkę z podobnymi badaniami innych autorów jak m. in. Maes i wsp. (2007), Munro i wsp. (1998), Barros i Caovilla (2012), Zapala i wsp. (2008).

Ta dobrze przygotowana część pracy zatytułowana „Omówienie i dyskusja” dowodzi umiejętności Autorki korzystania z piśmiennictwa naukowego i posługiwania się danymi literaturowymi.

Treść kończących pracę dokorską wniosków w pełni odzwierciedla wyniki przeprowadzonych badań i nie budzi zastrzeżeń.

Imponująco wygląda bogaty, właściwie dobrany zestaw literatury cytowanej w pracy, na który składa się 98 pozycji, przeważnie anglojęzycznych, zaś wśród nich zwraca uwagę publikacja Doktorantki „Sensitivity evaluation in air and water caloric stimulation of the vestibular organ using videonystagmography”, (Otolaryng. Pol. 2014, 68: 227 - 233).

Przedstawia ona wcześniejsze wstępne badania 39 chorych diagnozowanych z powodu skarg na zawroty głowy z zastosowaniem próby kalorycznej przy użyciu stymulacji wodą i powietrzem.

Publikacja ta świadczy o utrwalonych zainteresowaniach Doktorantki tematem, któremu poświęcona jest obecna praca.

Moja generalna opinia jest pozytywna i nie ma w niej zastrzeżeń merytorycznych.

Nasuwa się jednakże kilka pytań bądź uwag, odpowiedzi na które recenzent oczekuje w trakcie publicznej obrony.

Czy nie byłoby dobrze - charakteryzując materiał badanych- podać kryteria jakie zostały przyjęte do uznania zawrotów głowy za pochodzenia obwodowego czy typu mieszanego oraz jakie były klinicznie rozpoznane ich przyczyny.

W tekście brakuje również wzmianki, że deficyt przedsionkowy, który wymieniony jest wśród analizowanych przez Doktorantkę parametrów to pojęcie tożsamy z niedowładem kanałowym, terminem częściej używanym niż deficyt w diagnostyce patologii błędnika.

Recenzent chciałby także usłyszeć co przesądziło o wyborze czasu stymulacji 45 sek. w próbie kalorycznej powietrznej, który, rekomendowany na przykład przez Brytyjskie Towarzystwo Audiologii (BSA, 2010), wynosi 60 sek. dla zalecanego przepływu powietrza 0,4 l.

Poprawić też należy błąd maszynowy w podrozdziale „Testy kaloryczne „ (strona 17) bowiem Jan Miodoński, który w 1935 r. na 10 lat przed Hallpike'em opisał próbę kaloryczną, określił ją jako „ważenie wrażliwości błędników” a nie - jak napisano - „wrażenie.....”.

Zauważone usterki wcale nie umniejszają znaczących walorów pracy.

Przeprowadzona przez Doktorantkę porównawcza ocena jakości stymulacji wodnej i powietrznej w próbie kalorycznej wnosi istotny przyczynek do określenia miarodajności obu metod oraz występujących między nimi różnic.

Czytając pracę z przyjemnością trzeba skonstatować, że Doktorantka swobodnie porusza się w niełatwej problematyce diagnostyki otoneurologicznej wykazując wysoką znajomość techniki badania wideonystagmograficznego które wykonała, analizowała i interpretowała u 102 badanych osób.

Potwierdza to posiadanie przez Nią dobrych podstaw wiedzy praktycznej i teoretycznej w otolaryngologii i otoneurologii, dzięki którym udało się z powodzeniem samodzielnie rozwiązać problem naukowy postawiony w tytule rozprawy.

Stąd czuję się upoważniony do wystąpienia do Rady Wydziału Wojskowo-Lekarskiego z wnioskiem o dopuszczenie lek. Anny Jałochy-Kaczki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. med. Wiesław J. Sułkowski

